

VEŘEJNÉ ZDRAVOTNICTVÍ A EVROPSKÁ UNIE

Veřejné zdraví a veřejné zdravotnictví má na evropské politické scéně důležité místo. Obsáhlé svědectví o tom podává kniha *Public Health and the EU: an overview*, kterou právě vydala Evropská aliance pro veřejné zdravotnictví.

V úvodu je veřejné zdraví definováno jako objektivně měřitelné zdraví obyvatelstva, naděje na dožití jeho členů a doba, kterou prožijí bez nemocí. Tato užší definice je doplněna stále platnou klasickou definicí Winslovovou z r. 1920, kterou je v českém překladu třeba označit jako definici veřejného zdravotnictví: „Veřejné zdravotnictví je věda a umění předcházet nemocem, prodlužovat život a podporovat fyzické zdroje a zdatnost pomocí organizovaného úsilí komunity o ozdravení prostředí, omezení komunitních infekcí, o výchovu jednotlivců v zásadách osobní hygieny, organizaci lékařských a ošetrovatelských služeb pro časnou diagnózu a léčení nemocí a rozvoj společenských mechanismů, které zajistí každému v komunitě životní úroveň potřebnou k udržení zdraví.“

V kapitole o zdravotním stavu populace Evropy se konstatuje, že lidé v EU žijí déle a těší se lepšímu zdraví než kdykoli předtím. Naděje na dožití ve státech EU 25 se pohybuje u mužů mezi 66 – 78 roky, u žen mezi 74 – 84 roky. Zdůrazňuje se poměrně vysoké rozpětí mezi nejnižší a nejvyšší dobou dožití, které je ještě výraznější u doby prožité bez nemocí: u žen se pohybuje mezi 57 – 75 roky (rozdíl 18 let!) a u mužů mezi 54 – 71 roky (rozdíl 17 let!). Dále jsou probrány determinanty zdravotního stavu a hlavní role se dává determinantám souvisejícím s životním stylem.

Další kapitola se týká nezávislé evropské zdravotní politiky a připomíná dobře známý článek 152 Smlouvy o Evropském společenství. Potom jsou charakterizovány hlavní instituce jako Rada EU (Hlavní rozhodovací orgán), Evropský parlament (reprezentant obyvatelstva členských států) a Evropská komise (politicky nezávislá řídicí instituce, připravující mj. návrhy Radě a Parlamentu). Podrobně je probrána oblast veřejného zdravotnictví, kde hlavní roli má DG SANCO (Directorate General for Health and Consumer Protection). Pracuje v něm 700 lidí, 120 z nich má na starosti speciálně veřejné zdraví.

Kniha potom pojednává o otázkách zdraví v ostatních politických oblastech EU jako je vnitřní trh, zemědělství, prostředí, ochrana spotřebitele, zdraví při práci apod. O vztazích zdraví a prostředí se říká, že klíčovými oblastmi jsou znečištění venkovního a vnitřního ovzduší, hluk, podmínky bydlení, péče o vodu, elektromagnetická pole, záření a expozice chemikáliím.

Zvláštní pozornost je věnována zdravotní informatice a determinantám zdraví včetně přenosných nemocí, léčebným výrobkům a postupům.

Závěr uvádí i důležitý postulát, že dobré zdraví je základním zdrojem sociálního a hospodářského vývoje. Zdravá populace bude snižovat tlak na zdravotní a sociální systém a je předpokladem ekonomického růstu a prosperity. V dnešní Evropě s rychle stárnoucí populací je to větší pravda než kdykoli předtím.

Kniha je vydána v angličtině a obsáhlý souhrn má být k dispozici ve všech jazycích členských zemí EU. Bude bezpochyby užitečnou pomůckou na stole odborníků z hygienické služby, ústavů hygieny či preventivní medicíny lékařských fakult a dalších institucí.

Skar M. Public health and the EU: an overview. Executive summary. Brussels: EPHA; 2007.

Jaroslav Kríž